

ANEXA 1

Josef Špachta către J. Urban Jarník

[Praga], 25.VI.1915

Slovutný pane profesore,
(Nu știu cuvîntul potrivit pentru „slovutný“)

Broșura : „Șezători românești“ o am primit și-ți mulțumesc cu toată inima pentru dînsa. În timp[ul] liber mă îndeletnicesc și eu cu studiul limbii române. Mi-am cumpărat o gramatică, dicționarul de Theodor Alexi și cărți românești destul de multe pe care toate le-am cetit, de mai multe ori, să învăț cuvinte[le] și fraze[le] cele mai uzitate.

Acum 6—7 săptămîni, am auzit că într-un spital în Karlin, se află 4 români răniți. Luîndu-mi cîteva cărți românești, din ale mele, am pornit într-acolo, să încerc pentru prima dată dacă voi fi în stare să vorbesc cu români și să mă înțeleg cu dîșii. Ajuns acolo, am întreat de ei și o îngrijitoare, indicîndu-mi numărul sălii, unde stau ei, zise că numai unul este acasă, deoarece ceilalți, fiind mai sănătoși, au ieșit afară să se preumbe. Credeam și speram că cel al patrulea, rămas acasă, fiind între oameni străini și văzînd d-odată cărți românești, va să zică cărți scrise în limba lui, se va bucura și că va și arăta prin vr-un semn bucuria sa. Mare însă a fost dezamăgirea mea. L-am aflat împreună cu trei camarazi ai lui (dintre cari unul era ungar, al doilea italian și cel al treilea rusin (?) cu cărți în mîină — cărți de joc, de care se interesa mai mult decît de cele aduse de la mine. Le-a primit, ce-i drept, dar atîta tot! Și nici n-a venit lui în mîinte să se uite la ele sau să întreb ce fel de cărți sînt. Le-a pus la o parte și-și urma jocul, nici n-a întreat, cine sînt eu sau de ce am venit la el. L-am întreat cum îl cheamă, de ce boală suferă, dacă este însurat și altele. Răspundea scurt de tot, ocupat peste măsură de jocul lui. Băgam de seamă că întrebările mele nu prea îi plac și că-l supără, pentru că îi strică jocul și poate și cîștigul. Am rămas surprins de primirea lui neașteptat de rece și după un răstimp scurt am plecat d-acolo, trebuie mărturisit, cam desgustat. Cu toate acestea, am luat hotărîre de a-l vizita încă odată. Și de astădată l-am găsit iarăși cu cărți de joc. L-am întreat de cîteva ceva și mai multe din cele spuse de la el le-am înțeles bine și cred că aș fi înțeles toate, dacă ar fi vorbit mai încet. Văzînd însă că el, cu toate că l-am dăruit cu cigarete cumpărate cu 2 coroane, nu poate să se despartă de joc, nici pentru o clipă, cît de mică, m-am dus. Era negustor de vite și poate nu știa să citească.

Dovoluji si uctivou prosbu. Přiznávám, že mi bylo trochu nemilé, když při rozmluvě s rumuny u nemocnici přišla ihned i ošetřovatelka i vojáci češi, aby naslouchali. Bylo to po prvé kdy jsem se odvažil mluvit neslyšev před tim nikdy ani slova rumunského.

Rozumí se, že jsem musel mluvit pomalu a že jsem někdy nezpomněl ihned patřičného vyrazu. Myslím, že by nebylo takového ostychu, kdybych